

กฎกระทรวง

การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน
พ.ศ. 2564

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และ มาตรา 89/2 (1) (2) (3) (6) (9) (11) และ (12) และมาตรา 105 วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติ สหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“สหกรณ์” หมายความว่า สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์หรือสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“สหกรณ์อื่น” หมายความว่า สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ทุกประเภทตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“ชุมนุมสหกรณ์” หมายความว่า ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์หรือชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการดำเนินการสหกรณ์

“ผู้ให้บริการทางการเงิน” หมายความว่า ผู้ประกอบธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต กฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัย หรือบริษัทบริหารสินทรัพย์ซึ่งดำเนินการโดยได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์

“ผู้มีอำนาจในการจัดการ” หมายความว่า

(1) ผู้จัดการ รองผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่าที่เรียกชื่ออย่างอื่น แล้วแต่กรณี

(2) บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งสหกรณ์หรือผู้ให้บริการทางการเงินทำสัญญาให้มีอำนาจในการบริหารงานทั้งหมดหรือบางส่วน

(3) บุคคลซึ่งตามพฤติการณ์มีอำนาจควบคุมหรือครอบงำกรรมการ ผู้จัดการ รองผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ให้บริการทางการเงิน หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการดำเนินงานของสหกรณ์หรือผู้ให้บริการทางการเงิน

“ที่ปรึกษาของสหกรณ์” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในการให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่สหกรณ์โดยอาจมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ได้ แต่ไม่รวมถึงบุคคลซึ่งรับจ้างทำงานให้แก่สหกรณ์โดยมีลักษณะของงานที่ใช้ความรู้ความสามารถพิเศษด้านเทคนิค หรือใช้ความชำนาญเฉพาะด้าน เช่น ที่ปรึกษางานบัญชี ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศ

“ผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีความสัมพันธ์กับอีกบุคคลหนึ่งในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นคู่สมรส
- (2) เป็นบุตรหรือบุตรบุญธรรมซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- (3) เป็นนิติบุคคลซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจในการจัดการหรือควบคุม

ข้อ 2 สหกรณ์แบ่งเป็นสองขนาด ดังต่อไปนี้

(1) สหกรณ์ขนาดใหญ่ ได้แก่ สหกรณ์ซึ่งมีขนาดสินทรัพย์ตั้งแต่ห้าพันล้านบาทขึ้นไป และชุมนุมสหกรณ์

(2) สหกรณ์ขนาดเล็ก ได้แก่ สหกรณ์ซึ่งมีขนาดสินทรัพย์น้อยกว่าห้าพันล้านบาท

ขนาดของสินทรัพย์ของสหกรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาจากข้อมูลงบการเงินของสหกรณ์ในปีบัญชีล่าสุดที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว

ข้อ 3 เพื่อประโยชน์ในการกำหนดขนาดของสหกรณ์ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีการจดทะเบียนชุมนุมสหกรณ์ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศรายชื่อชุมนุมสหกรณ์ดังกล่าวเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับจดทะเบียน

(2) ในกรณีที่สหกรณ์ขนาดเล็กแห่งใดมีขนาดสินทรัพย์ที่มีลักษณะเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศรายชื่อสหกรณ์ดังกล่าวเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับสำเนารายงานประจำปีและงบการเงิน

(3) ในกรณีที่สหกรณ์ขนาดใหญ่แห่งใดมีขนาดสินทรัพย์ลดลงต่ำกว่าขนาดที่กำหนดให้เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่เป็นเวลาสามปีติดต่อกัน และสหกรณ์นั้นยื่นคำร้องโดยแสดงผลและความจำเป็นต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อขอยกเลิกการเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศถอนชื่อสหกรณ์ดังกล่าวจากการเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่เมื่อพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับเหตุผลและความจำเป็น ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่ที่นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับคำร้อง

ข้อ 4 การประกาศรายชื่อสหกรณ์ขนาดใหญ่และการประกาศถอนชื่อออกจากการเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ตามข้อ 3 ให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุผลอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้ประกาศรายชื่อไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานใหญ่และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง

หมวด 2
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ
และคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการและผู้จัดการ

ข้อ 5 นอกจากอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 51 และมาตรา 51/1 ให้คณะกรรมการของสหกรณ์ขนาดใหญ่มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) กำหนดนโยบาย ทิศทาง และเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ในภาพรวมของสหกรณ์เพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่พิจารณาอนุมัติ รวมทั้งกำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(2) จัดให้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับจริยธรรมของกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการที่ปรึกษาของสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสหกรณ์

(3) จัดให้มีนโยบายและกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์ โดยอย่างน้อยจะต้องครอบคลุมถึงความเสี่ยงด้านสินเชื่อ การลงทุน สภาพคล่อง และปฏิบัติการ รวมทั้งจัดให้มีการทบทวนนโยบายและกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวให้ที่ประชุมใหญ่ทราบ

(4) กำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการให้จัดการงานของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินกิจการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

(5) จัดให้มีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบกิจการที่มีประสิทธิภาพ

(6) กำกับดูแลให้ฝ่ายจัดการรายงานเรื่องที่สำคัญของสหกรณ์ต่อคณะกรรมการอย่างรวดเร็ว และมีกระบวนการนำเสนอข้อมูลและข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วนเพื่อให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์

(7) กำหนดนโยบายและแผนเกี่ยวกับการฝาก การลงทุน การกู้ยืมจากสหกรณ์อื่น และสถาบันการเงิน และการค้าประกันเพื่อเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์พิจารณาอนุมัติ

(8) พิจารณาแต่งตั้งและกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการต่าง ๆ ตามความจำเป็น

(9) กำกับดูแลสหกรณ์ให้มีการจัดทำและเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงของสหกรณ์ โดยต้องเปิดเผยให้สมาชิกได้รับทราบและสามารถตรวจสอบได้

(10) กำกับดูแลสหกรณ์ให้มีการจัดส่งข้อมูลและรายงานต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องภายในระยะเวลาที่กำหนด

(11) ปฏิบัติตามและกำกับดูแลสหกรณ์ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

การจัดส่งข้อมูลและรายงานตาม (10) นายทะเบียนสหกรณ์จะกำหนดให้ดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการของสหกรณ์ขนาดใหญ่แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อทำหน้าที่และรับผิดชอบการดำเนินการเฉพาะด้าน ซึ่งอย่างน้อยต้องมีคณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น

ข้อ 7 สหกรณ์ที่มีสัดส่วนการลงทุนมากกว่าร้อยละสิบของทุนเรือนหุ้นและทุนสำรอง หรือเงินลงทุนมากกว่าหนึ่งพันล้านบาท ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะกรรมการการลงทุน เพื่อจัดทำนโยบายและแผนการลงทุนเสนอต่อคณะกรรมการและที่ประชุมใหญ่พิจารณาอนุมัติ รวมทั้งดูแลและจัดการลงทุนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการลงทุนดังกล่าว

ให้คณะกรรมการการลงทุนตามวรรคหนึ่ง มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์นั้น

ข้อ 8 สหกรณ์ต้องมีกรรมการซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติด้านการเงิน การบัญชี การบริหารจัดการ เศรษฐศาสตร์ หรือผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรในด้านดังกล่าวหรือด้านอื่นตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

สหกรณ์ขนาดเล็กต้องมีกรรมการซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติหรือผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยหนึ่งคน และสหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องมีกรรมการซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติหรือผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยสามคน

ข้อ 9 นอกจากลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 52 แล้ว กรรมการและผู้จัดการของสหกรณ์ขนาดใหญ่ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เคยถูกระงับการแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย สั่งถอดถอนจากการเป็นกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของผู้ให้บริการทางการเงินซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานดังกล่าว เว้นแต่จะพ้นระยะที่กำหนดห้ามดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้ว หรือได้รับการยกเว้นจากหน่วยงานกำกับดูแล แล้วแต่กรณี

(2) มีหรือเคยมีส่วนร่วมในการประกอบธุรกิจหรือการดำเนินกิจการใด ๆ อันผิดกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการหลอกลวงผู้อื่นหรือฉ้อโกงประชาชน

(3) เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย

(4) เป็นกรรมการหรือผู้จัดการของสหกรณ์อื่น เว้นแต่เป็นกรรมการของชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นั้นเป็นสมาชิกอยู่ได้อีกไม่เกินหนึ่งแห่ง

(5) เป็นกรรมการของสหกรณ์ซึ่งพ้นจากตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์นั้นไม่เกินหนึ่งปี หรือเป็นผู้จัดการสหกรณ์ซึ่งพ้นจากตำแหน่งกรรมการของสหกรณ์นั้นไม่เกินหนึ่งปี แล้วแต่กรณี

(6) ผิดนัดชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยเกินกว่าเก้าสิบวันกับนิติบุคคลที่เป็นสมาชิกของบริษัท ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตในระยะเวลาสองปีก่อนวันที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือวันที่ทำสัญญาจ้างเป็นผู้จัดการหรือในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งนั้น

(7) ผิดนัดชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยกับสหกรณ์ที่ตนเป็นสมาชิกในระยะเวลาสองปีทางบัญชี ก่อนวันที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือวันที่ทำสัญญาจ้างเป็นผู้จัดการหรือในขณะที่ยังดำรงตำแหน่งนั้น

ข้อ 10 ให้ผู้ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการและผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการของสหกรณ์ขนาดใหญ่ดำเนินการจัดทำหนังสือพร้อมลงลายมือชื่อยื่นต่อสหกรณ์เพื่อรับรองตนเองว่าไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 52 และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามกฎหมายว่าด้วย และแนบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับแต่งตั้ง

ให้สหกรณ์ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องของบุคคลซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารหลักฐานตามวรรคหนึ่ง หากเห็นว่าเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้สหกรณ์แจ้งเป็นหนังสือให้บุคคลดังกล่าวส่งเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับแจ้งนั้น

ข้อ 11 ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้จัดการของสหกรณ์ขนาดใหญ่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเป็นกรรมการหรือผู้จัดการให้คณะกรรมการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) แจ้งเหตุที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามให้กรรมการรายนั้นทราบ เพื่อหยุดปฏิบัติหน้าที่และพ้นจากตำแหน่งทันที

(2) มีหนังสือแจ้งเหตุในการเลิกจ้างผู้จัดการทันที

หมวด 3

การดำรงเงินกองทุนของชุมนุมสหกรณ์

ข้อ 12 เงินกองทุนของชุมนุมสหกรณ์ ประกอบด้วย

(1) ร้อยละเก้าสิบของชุมนุมเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว

(2) ทุนสำรอง

ข้อ 13 ให้ชุมนุมสหกรณ์ดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ไม่ต่ำกว่าร้อยละสิบห้า โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) การคำนวณเงินกองทุนให้นำรายการทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว ตามข้อ 4 (1) รวมกับทุนสำรองตามข้อ 12 (2) หากในกรณีที่ชุมนุมสหกรณ์มีผลขาดทุนสะสมและผลขาดทุนระหว่างงวดให้นำมาหักออกด้วย

(2) การคำนวณสินทรัพย์ ให้หมายถึงสินทรัพย์ทุกรายการในงบการเงิน โดยใช้มูลค่าตามบัญชี ณ วันที่รายงาน หักเงินสำรองที่ได้กัไว้สำหรับสินทรัพย์นั้น

หมวด 4

การกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาลของสหกรณ์

ข้อ 14 ในการประชุมใหญ่ นอกจากเรื่องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ทราบเป็นปกติแล้วสหกรณ์ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ทราบในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(1) ผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการและที่ปรึกษาของสหกรณ์ ได้รับจากสหกรณ์นั้นในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา โดยให้สหกรณ์แสดงรายละเอียดดังกล่าวเป็นรายบุคคลในรายงานประจำปี

(2) ข้อมูลการถูกร้องทุกข์กล่าวโทษ การถูกดำเนินคดี การถูกร้องเรียน และถูกลงโทษของสหกรณ์ในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา พร้อมทั้งแผนหรือแนวทางการป้องกันไม่ให้ถูกร้องทุกข์กล่าวโทษ ถูกดำเนินคดี ถูกร้องเรียน และถูกลงโทษในเรื่องดังกล่าวอีก

(3) รายการอื่นที่คณะกรรมการหรือที่ประชุมใหญ่มีมติให้เปิดเผยแก่สมาชิก

(4) รายการอื่นตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด

ข้อ 15 ให้สหกรณ์จัดทำรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศกำหนด

ในการจัดทำรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้สหกรณ์ขนาดเล็กจัดทำอย่างน้อยทุกหกเดือน และสหกรณ์ขนาดใหญ่จัดทำทุกเดือน

ให้สหกรณ์เปิดเผยรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินที่ได้จัดทำตามวรรคหนึ่ง โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้ประกาศรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง

ข้อ 16 ให้สหกรณ์จัดส่งรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน ตามข้อ 15 ให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์โดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลักภายในระยะเวลาที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศกำหนด ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้จัดส่งโดยวิธีอื่นตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศกำหนด

ข้อ 17 ในการจัดทำรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สิน หากมีเหตุจำเป็นและสมควรจะต้องปรับปรุงข้อมูลในรายการดังกล่าว หรือข้อมูลในรายการดังกล่าวยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ให้สหกรณ์ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีการปรับปรุงรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินหลังจากที่ได้มีการเปิดเผยตามข้อ 15 หรือได้จัดส่งตามข้อ 16 แล้ว ให้ระบุข้อความว่า “ฉบับปรับปรุง” ไว้ตรงกลางด้านบนสุดของรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินฉบับปรับปรุงนั้น และให้สหกรณ์นั้นเผยแพร่รายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินซึ่งได้ปรับปรุงแล้วและจัดส่งให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์เพิ่มเติม

(2) ในกรณีที่ข้อมูลในรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินของสหกรณ์ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ให้ระบุข้อความว่า “รายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินไม่ได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีสหกรณ์” ไว้ในรายการย่อแสดงสินทรัพย์และหนี้สินนั้นด้วย

ข้อ 18 เพื่อป้องกันการขัดกันของผลประโยชน์ในการดำเนินงานของสหกรณ์ให้คณะกรรมการถือปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) การให้สินเชื่อหรือให้กู้แก่กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดพิเศษ และต้องไม่มีลักษณะที่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลดังกล่าวมากกว่าการให้สินเชื่อหรือให้กู้กับสมาชิกอื่น

(2) การทำธุรกรรมกับกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ที่ปรึกษาของสหกรณ์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดพิเศษและต้องไม่มีลักษณะที่เป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่บุคคลดังกล่าว

(3) การจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด เพื่อเป็นค่าตอบแทนแก่กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ที่ปรึกษาของสหกรณ์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องไม่มีลักษณะเป็นการจ่ายเพื่อเป็นค่าตอบแทนนอกเหนือไปจากบรรดาที่พึงจ่ายตามปกติ

(4) การขาย ให้ หรือให้เช่าทรัพย์สินใด ๆ แก่กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ที่ปรึกษาของสหกรณ์ หรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว และการรับซื้อ หรือให้เช่าทรัพย์สินใด ๆ จากบุคคลดังกล่าวหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าว ต้องเป็นการดำเนินการตามมูลค่าของทรัพย์สินนั้น โดยถือเอาราคาตามบัญชีของทรัพย์สินของสหกรณ์นั้นหรือราคาตลาดตามมาตรฐานการบัญชีของทรัพย์สินนั้น แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า โดยสหกรณ์ต้องเสนอให้ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เห็นชอบก่อนดำเนินการดังกล่าว

(5) การพิจารณาให้สินเชื่อหรือให้กู้แก่กรรมการซึ่งเป็นสมาชิก ห้ามกรรมการ ซึ่งขอสินเชื่อหรือกู้เงินและผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับกรรมการซึ่งขอสินเชื่อหรือกู้เงินเข้าร่วมพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

(6) การพิจารณาให้สินเชื่อหรือให้กู้แก่สหกรณ์อื่น ห้ามกรรมการซึ่งเป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับสหกรณ์ที่ขอสินเชื่อหรือขอกู้เข้าร่วมพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

ข้อ 19 สหกรณ์ต้องจัดให้มีช่องทางให้สมาชิกสามารถแจ้งปัญหาหรือข้อร้องเรียนได้อย่างสะดวก โดยต้องแจ้งให้สมาชิกทราบถึงช่องทาง วิธีการแจ้งปัญหาหรือข้อร้องเรียนและระยะเวลาในการพิจารณาปัญหาหรือข้อร้องเรียนนั้น รวมทั้งจัดให้มีระบบการติดตามความคืบหน้าและแจ้งความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาหรือข้อร้องเรียนให้ผู้ร้องเรียนทราบเป็นระยะ

การแก้ไขปัญหาและข้อร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการด้วยความเป็นธรรม โดยพิจารณาข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมในแต่ละกรณี รวมทั้งเหตุปัจจัยทั้งหมดด้วย

ข้อ 20 ให้สหกรณ์จัดให้มีมาตรการในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยแก่สมาชิก ซึ่งได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชย สำหรับนำไปใช้กับปัญหาที่เกิดขึ้นอันมีลักษณะเดียวกันเพื่อให้สมาชิกได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

(2) กำหนดระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน เหมาะสม รวดเร็ว และเป็นธรรม

(3) แจ้งให้สมาชิกทราบถึงความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยเป็นระยะรวมทั้งกำหนดระยะเวลาและปัจจัยในการพิจารณาให้เป็นธรรม โดยเฉพาะกรณีที่เป็นการความผิดพลาดจากระบบงานหรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์นั้น

การจัดทำหรือแก้ไขมาตรการในการแก้ไขปัญหาและการเยียวยาหรือชดเชยแก่สมาชิกตามวรรคหนึ่ง ให้สหกรณ์แจ้งให้สมาชิกทราบในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี และเปิดเผยมาตรการดังกล่าวโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้เปิดเผยมาตรการนั้น ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง

ข้อ 21 สหกรณ์ต้องจัดให้มีการอธิบายข้อมูลรายละเอียดของบริการทางการเงินและเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้สมาชิกรับทราบและเข้าใจได้ง่ายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการหรือมีเหตุอื่นทำให้ไม่สามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้เปิดเผยข้อมูลนั้น ณ สำนักงานใหญ่ และสำนักงานสาขาของสหกรณ์นั้นทุกแห่ง

ข้อมูลรายละเอียดของการบริการทางการเงินของสหกรณ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องมีการแสดงเงื่อนไข สิทธิประโยชน์ และข้อควรระวังอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและชัดเจนเพื่อการตัดสินใจของสมาชิกในการเลือกใช้บริการทางการเงินของสหกรณ์

ข้อ 22 ห้ามมิให้สหกรณ์ให้ผลตอบแทนอื่นใดนอกจากดอกเบี้ย เว้นแต่เป็นของกำนัลแก่สมาชิกในโอกาสประเพณีนิยมที่ถือปฏิบัติโดยทั่วไป และมีการให้แก่สมาชิกทุกรายที่เข้าเงื่อนไขซึ่งสหกรณ์กำหนดอย่างเท่าเทียมกัน

หมวด 5

การบัญชีและการรายงานข้อมูล

ข้อ 23 ให้สหกรณ์จัดทำบัญชีและงบการเงิน และเปิดเผยข้อมูลงบการเงินตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการบัญชีของสหกรณ์

ข้อ 24 การแต่งตั้งผู้สอบบัญชีสหกรณ์และการปฏิบัติงานสอบบัญชีสหกรณ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีและระเบียบที่อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด

ข้อ 25 ให้สหกรณ์จัดเก็บและรายงานข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ดังต่อไปนี้

- (1) งบแสดงฐานะทางการเงิน
- (2) งบกำไรขาดทุน
- (3) งบทดลอง
- (4) การลงทุนในหลักทรัพย์
- (5) ลูกหนี้เงินให้กู้ยืมและการฝากเงิน
- (6) เจ้าหนี้เงินกู้และผู้ฝากเงิน
- (7) การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
- (8) ฐานสภาพคล่องสุทธิ
- (9) รายงานการก่อหนี้
- (10) การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง
- (11) รายงานการสอบทานหนี้
- (12) การดำรงเงินกองทุน
- (13) แบบรายงานคุณภาพลูกหนี้เงินให้กู้ยืม

(14) รายงานอื่นตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด
แบบรายงานและวิธีการรายงานให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศกำหนด

บทเฉพาะกาล

ข้อ 26 ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศรายชื่อสหกรณ์ขนาดใหญ่ตามข้อ 2 (1) ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ 27 กรรมการหรือผู้จัดการของสหกรณ์ขนาดใหญ่ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 9 (4) หรือ (5) ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนกว่าจะครบวาระหรือครบกำหนดตามสัญญาจ้าง

ข้อ 28 ให้สหกรณ์ดำเนินการให้มีกรรมการซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อ 8 ภายในหกเดือนนับแต่วันที่สหกรณ์นั้นมีการประชุมชุดใหม่ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ 29 ชุมนุมสหกรณ์ใดที่ดำรงเงินกองทุนไม่เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ ให้ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ 30 สหกรณ์ขนาดเล็กใดไม่สามารถจัดทำรายการยอสินทรัพย์และหนี้สินตามข้อ 15 ได้ ให้สหกรณ์ดังกล่าวดำเนินการปรับปรุงระบบการทำบัญชีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศกำหนด เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ 15 ภายในสามปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ 31 บรรดาประกาศ ระเบียบ และคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้ จนกว่าจะมีประกาศหรือระเบียบที่ออกตามกฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นางสาวมนัญญา ไทยเศรษฐ์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์